

Talousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Ilmastorahasto Oy -nimisestä valtion kokonaan omistamasta osakeyhtiöstä

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Ilmastorahasto Oy -nimisestä valtion kokonaan omistamasta osakeyhtiöstä (HE 116/2022 vp): Asia on saapunut talousvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- johtava asiantuntija Oskari Räikkönen, työ- ja elinkeinoministeriö
- arviointineuvos Meri Virolainen, Lainsäädännön arviointineuvosto
- Executive Director, Funding Services Timo Metsä-Tokila, Business Finland Oy
- johtaja Matias Kaila, Suomen Teollisuussijoitus Oy
- toimitusjohtaja Paula Laine, Ilmastorahasto Oy
- johtava asiantuntija Janne Peljo, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- professori Olli Mäenpää

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- oikeusministeriö
- ympäristöministeriö
- Kilpailu- ja kuluttajavirasto
- Climate Leadership Coalition ry
- Suomen Yrittäjät ry
- professori Petri Kuoppamäki

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Ilmastorahasto Oy –nimisestä valtion kokonaan omistamasta osakeyhtiöstä. Laissa olisi säännökset yhtiön toiminnasta, hallinnosta ja mahdollisuudesta käyttää valtiontukea rahoitusinstrumenteissaan. Ilmastorahasto Oy:n toiminnan tarkoituksena olisi keskittyä ilmastonmuutoksen torjuntaan ja teollisuuden vähähiilisyysvauhdittamiseen sekä digitalisaation edistämiseen Suomessa. Ilmastorahasto Oy:n omistajaohjauksesta vastaisi

Valiokunnan mietintö TaVM 37/2022 vp

työ- ja elinkeinoministeriö. Ilmastorahasto Oy on perustettu 21.12.2020 Valtion kehitysyhtiö Vake Oy:n pohjalle.

Ilmastorahaston toiminta liittyy pääministeri Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelman hiilineutraaliutta koskevaan tavoitteeseen. Tavoitteen mukaan hallitus toimii tavalla, jonka seurauksena Suomi on hiilineutraali vuonna 2035 ja hiilinegatiivinen nopeasti sen jälkeen. Tämä tehdään nopeuttamalla päästövähennystoimia ja vahvistamalla hiilinieluja. Ilmastorahasto Oy:n on sijoituskohteita valitessaan arvioitava erityisesti se, mahdollistaako yhtiön osallistuminen hankkeeseen investoinnin, joka ei muuten toteutuisi tai toteutuuko investointi yhtiön mukana olon ansiosta suurempana tai aikaisemmin.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Ehdotuksen tausta ja tavoitteet

Ehdotuksen taustalla on talouspoliittisen ministerivaliokunnan 23.10.2022 puoltamassa Ilmastorahaston toimiohjeessa todettu yhtiön mahdollisuus käyttää rahoitusinstrumenteissaan valtiontukea. Valtiontukien myöntämisessä on kyse julkisesta hallintotehtävästä, josta on säädetty erikseen lailla, koska Ilmastorahasto Oy ei ole viranomainen vaan valtion kokonaan omistama osakeyhtiö. Valtiontukiin liittyvät merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältävät tehtävät kuuluisivat viranomaisen eli työ- ja elinkeinoministeriön toimivaltaan, joka myös vastaisi yhtiön omistajaohjauksesta.

Talousvaliokunta pitää ehdotettua sääntelyä perusteltuna ja tarpeellisenä ja puoltaa sen hyväksymistä jäljempänä yksityiskohtaisissa perusteluissa esitetyin vähäisin täsmentävin muutoksin.

Keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan säädettyväksi lain tasolla yhtiön toiminnan tarkoituksesta, organisoinnista ja taloudellisista toimintaperiaatteista sekä mahdollisuudesta käyttää valtiontukea sijoitus- ja rahoitustoiminnassaan.

Ilmastorahasto harjoittaisi pääomasijoitustoimintaa ja muuta rahoitustoimintaa, jonka tarkoituksena on edistää ilmastonmuutoksen torjumista, teollisuuden vähähiilisyden vauhdittamista sekä digitalisaatiota Suomessa. Toteuttaakseen toimintaansa yhtiö myöntäisi oman ja vieraan pääoman ehtoista rahoitusta ja välirahoitusta, perustaisi ja olisi sijoittajana rahastoissa ja ostaisi, omistaisi ja hallitsisi osakkeita, yhtiöosuuksia ja niitä vastaavia osuuksia sekä arvopapereita ja kiinteää omaisuutta.

Yhtiö toimisi lähtökohtaisesti pääomiensa tuotoilla mukaan lukien sijoituksista ja rahoituksesta palautuvat varat. Näiden tuottojen tulisi pääsääntöisesti kattaa Ilmastorahaston rahoitustoiminta sekä hallinnolliset menot. Pitkällä aikavälillä yhtiön tekemien sijoitusten ja rahoituksen kohteiden toiminnan tulisi olla kokonaisuutena arvioiden itsekannattavaa. Sijoitustoimintaan liittyy

Valiokunnan mietintö TaVM 37/2022 vp

kuitenkin myös riskinotto, eikä kaikkien yhtiön sijoitusten arvioida olevan ennakoarvioinnista huolimatta kannattavia.

Yhtiön ei tulisi toiminnallaan tavoitella mahdollisimman suurta tuottoa vaan toimia erityistehtävänä toimintansa tarkoituksen edistämiseksi. Ehdotukseen sisältyvät säännökset ns. valtionlisäarvosta, ympäristön ja biologisen monimuotoisuuden turvaamisesta, investointien priorisoinnista sekä sijoitustoiminnan lähtökohtaisesta markkinaehtoisuudesta.

Ehdotus sisältää lukuisia säännöksiä, joilla on läheinen liittymä EU:n valtiontukisääntelyyn. Pykälissä olisi säännökset valtiontukien valvonnasta, takaisinperinnästä ja tarkastuksista, korosta ja viivästyskorosta, hallintopäätösten oikaisusta ja muutoksenhausta, hallinnon yleislakien soveltamisesta yhtiön valtiontukitoimintaan liittyvään päätöksentekoon ja valmisteluun sekä rikosoikeudellisesta virkavastuusta ja henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista julkisten hallintotehtävien hoitamisessa. Julkiset hallintotehtävät ehdotetaan säädettäväksi työ- ja elinkeinoministeriön vastuulle.

Talousvaliokunta korostaa, että sekä yksittäisten tukien että tukiohjelmien käyttöönotto edellyttää komission hyväksyntää. Tilanteesta riippuen tämä vaatii joko erikseen tehtävää valtiontuki-ilmoitusta tai tukitoimenpiteen suunnittelemista siten, että se täyttää esimerkiksi komission asetuksen (EU) N:o 651/2014 tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perustamissopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti asetetut ehdot.

Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä yhtiön valtiontukiohjelman sisällöstä, käyttöehdoista ja menettelytavoista sekä julkisten hallintotehtävien hoitamiseen osallistuvien henkilöiden kelpoisuusvaatimuksista. Tältä osin talousvaliokunta pitää välttämättömänä täydentää sääntelyä siten, että siitä käy yksiselitteisesti ilmi, että yhtiö voi myöntää valtiontukea sekä yksittäisenä tukena että yhtiön päätöksellä käyttöön otettavan valtiontukiohjelman kautta.

Tasavertainen kilpailuympäristö

Yhtiön toiminta tulee kohdistaa hankkeisiin, joissa sen osallistumisella on saavutettavissa lisäarvoa. Lakiehdotuksen lähtökohtana on, että yhtiön olisi rahoituskohteita valitessaan erityisesti arvioitava se, mahdollistaako yhtiön osallistuminen hankkeeseen investoinnin, joka ei muuten toteutuisi, tai toteutuuko investointi yhtiön mukanaolon ansiosta suurempana tai aikaisemmin. Tältä kannalta Ilmastorahastolla täytettäisiin markkinapuutetta.

Edellä todetusta huolimatta yhtiön sijoitusten ja sen myöntämän rahoituksen tulisi olla markkinaehtoisia, jollei kyse ole 7 §:ssä tarkoitettusta valtiontuen myöntämisestä. Talousvaliokunta kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että yhtiön tavoitteella voi olla tietty jännite sen toiminnassa noudatettavan markkinataloustoimijaperiaatteen kanssa. Periaatteen edellytykset täyttyvät, kun vastaavan kokoinen, tavanomaisissa markkinatalouden olosuhteissa toimiva yksityinen toimija olisi samoissa olosuhteissa tehnyt kyseisen transaktion. Se, että julkinen sijoittaja toimii markkinapuutetilanteessa, voi kuitenkin viitata siihen, että rahoitus ei vastaisi niitä ehtoja, joilla yksityinen sijoittaja osallistuisi hankkeeseen. Talousvaliokunta korostaa, että Ilmastorahaston tulee sulkea pois mahdolliset valtiontukiongelmien sellaista arviointimenetelmien avulla, joilla voidaan varmistaa markkinataloustoimijaperiaatteen täyttyminen.

Valiokunnan mietintö TaVM 37/2022 vp

Ehdotuksen mukaan sijoitusten ja rahoituksen markkinaehtoisuuden vaatimuksesta luovutaan, kun kyse on 7 §:n nojalla myönnettävän yksittäisen valtiontuen tai tukiohjelman nojalla myönnettävän yksittäisen tuen myöntämisestä. Tällöinkin rahoituksen kohteelta kuitenkin edellytettäisiin 6 §:n 1 momentin mukaisesti liiketaloudellista kannattavuutta pitkällä aikavälillä.

Ilmastorahaston mahdollisuus myöntää valtiontukea merkitsisi sitä, että yhtiö voisi erikseen perustelluissa tilanteissa hyväksyä markkinaehtoista alemman tuoton tai ottaa nykyistä enemmän riskiä ja siten paikata tunnistettua markkinapuutetta nykyistä tehokkaammin ja vaikuttavammin.

Talousvaliokunta korostaa tasavertaisten kilpailuedellytysten merkitystä Ilmastorahaston toimintaympäristössä. Ilmastorahaston toiminnassa mahdollisesti käytettävät asymmetriset rahoitusehdot tai muut valtiontuet eivät saa vääristää markkinoita. Talousvaliokunta pitää Ilmastorahaston keskeisenä oikeutuksena sen tuomaa ajallista, määrällistä tai laadullista lisäarvoa suhteessa muuhun tarjolla olevaan yksityiseen tai julkiseen rahoitukseen.

Talousvaliokunta korostaa myös, että omistajaohjauksen kautta on keskeistä varmistaa, ettei Ilmastorahaston toiminnasta synny epätarkoituksenmukaista päällekkäisyyttä muiden julkisomisteisten toimijoiden, erityisesti Teollisuussijoitus Oy:n kanssa.

Ilmastorahaston keskeinen lisäarvo on sen panoksessa ilmastonmuutoksen torjuntaan ja teollisuuden vähähiilisyysvauhdittamiseen. Vallitseva energiakriisi ja -murros luovat puhtaille ratkaisuille ja Suomen vientiteollisuudelle merkittäviä mahdollisuuksia, jotka kuitenkin samalla edellyttävät suuria investointeja innovaatioiden kehittämiseksi ja skaalaamiseksi.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

7 §. Valtiontukien myöntäminen. Säännöksen tarkoituksena on, että yhtiö voi päätöksellään, joko yksittäisenä tukena tai valtiontukiohjelman kautta, myöntää tässä laissa tarkoitettua rahoitusta siten, että siihen sisältyy valtiontukea. Talousvaliokunta esittää säännöstä täsmennettäväksi niin, että sen perusteella on selvää, että yhtiö voi päättää sekä yksittäisestä tuesta että valtiontukiohjelman käyttöön ottamisesta.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Talousvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 116/2022 vp sisältyvän lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan mietintö TaVM 37/2022 vp

Valiokunnan muutosehdotukset

Laki

Ilmastorahasto Oy -nimisestä valtion kokonaan omistamasta osakeyhtiöstä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Yhtiön toiminnan tarkoitus

Ilmastorahasto Oy on pääomasijoitustoimintaa ja muuta rahoitustoimintaa harjoittava yhtiö, jonka toiminnan tarkoituksena on edistää ilmastonmuutoksen torjumista, teollisuuden vähähiilisyiden vauhdittamista ja digitalisaatiota Suomessa.

2 §

Tehtävät

Yhtiön tehtävänä on toimintansa tarkoituksen toteuttamiseksi:

- 1) myöntää oman ja vieraan pääoman ehtoista rahoitusta ja välirahoitusta; perustaa ja olla sijoittajana rahastoissa; ja
- 2) ostaa, myydä, omistaa ja hallita osakkeita, yhtiöosuuksia ja niitä vastaavia osuuksia sekä arvopapereita ja kiinteää omaisuutta.

Yhtiö voi tehdä 1 momentissa tarkoitettuja sijoituksia vastaavia sijoituksia ulkomaisiin rahastoihin ja kohdeyrityksiin, jos niiden toiminta edistää taloudellista kehitystä Suomessa.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään ei kuitenkaan sovelleta sijoituksiin, jotka liittyvät yhtiön varainhallintaan tai likviditeetin varmistamiseen.

3 §

Yhtiön omistajaohjaus ja sijoitusneuvosto

Yhtiö kuuluu työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalaan ja työ- ja elinkeinoministeriö vastaa yhtiön omistajaohjauksesta.

Yhtiön koko osakekannan on oltava valtion välittömässä omistuksessa ja hallinnassa.

Työ- ja elinkeinoministeriö nimittää yhtiölle sijoitusneuvoston, jonka tehtävänä on antaa työ- ja elinkeinoministeriölle vuosittain arvio siitä, miten yhtiön tulee kehittää toimintaansa tavoitteidensa saavuttamiseksi.

Valiokunnan mietintö TaVM 37/2022 vp

4 §

Yhtiön toiminnan ohjaaminen

Työ- ja elinkeinoministeriö voi antaa yhtiölle yhtiön toiminnan tarkoitukseen soveltuvia toimeksiantoja.

5 §

Yhtiön tiedonantovelvollisuus

Yhtiön on annettava työ- ja elinkeinoministeriölle sen pyynnöstä yhtiön toiminnan ohjaamisen ja valvonnan kannalta tarpeellisia tietoja.

Yhtiön on salassapitosäännösten estämättä annettava työ- ja elinkeinoministeriölle sen pyynnöstä valtiontukien maksatuksen keskeyttämiseen, valtiontukien takaisinperintään ja tuen saajiin kohdistuviin tarkastuksiin liittyvän päätöksenteon kannalta välttämättömät tiedot.

6 §

Taloudelliset toimintaperiaatteet

Yhtiön ei tule toiminnallaan tavoitella mahdollisimman suurta tuottoa, vaan se toimii erityistehtävayhtiönä toimintansa tarkoituksen edistämiseksi. Yhtiön tekemien sijoitusten ja rahoituksen kohteiden toiminnan tulee olla liiketaloudellisesti kannattavia pitkällä aikavälillä. Yhtiön toiminnan menot tulee lähtökohtaisesti kattaa yhtiön toiminnasta saatavilla tuloilla.

Yhtiö saa myöntää rahoitusta hankkeelle vain, jos yhtiön rahoitus on edellytyksenä hankkeen toteutumiselle tai sen toteutumiselle aikaisempana ajankohtana tai suuremmassa mittakaavassa kuin ilman yhtiön rahoitusta. Yhtiön investoinnit eivät saa aiheuttaa merkittävää haittaa ympäristölle tai biologiselle monimuotoisuudelle. Yhtiön tulee asettaa rahoitusta myöntäessään etusijalle rahoituskohde, joiden toteutumisella on todennettavalla tavalla suurin vaikutus yhtiön toiminnan tarkoituksen edistämiseksi.

Yhtiön tekemien sijoitusten ja sen myöntämän rahoituksen on oltava markkinaehtoista, jollei kyse ole 7 §:ssä tarkoitettusta valtiontuen myöntämisestä.

7 §

Valtiontukien myöntäminen

Yhtiö voi päätöksellään myöntää tässä laissa tarkoitettua rahoitusta siten, että siihen sisältyy valtiontukea. Yhtiö saa valtiontukea koskevien säännösten ja määräysten puitteissa ottaa sijoitustoiminnassaan ja muussa rahoitustoiminnassaan suurempaa riskiä tai tyytyä pienempään tuottoon kuin mitä yksityiset sijoittajat ovat valmiita hyväksymään taikka olisivat valmiita hyväksymään vastaavassa tilanteessa. Yhtiö voi myöntää valtiontukea sekä yksittäisenä tukena että **yhtiön päätöksellä käyttöön otettavan** valtiontukiohjelman kautta.

Valiokunnan mietintö TaVM 37/2022 vp

8 §

Valtiontukien valvonta

Yhtiö valvoo myöntämänsä valtiontuen käyttöä. Yhtiön on ilmoitettava työ- ja elinkeinoministeriölle tiedoista, jotka voivat johtaa valtiontuen maksatuksen keskeyttämiseen tai takaisinperimiseen taikka tuen saajaan kohdistuvaan tarkastukseen.

9 §

Takaisinperintää ja tarkastuksia koskevat päätökset

Työ- ja elinkeinoministeriö päättää yhtiön myöntämän valtiontuen maksatuksen keskeyttämisestä ja takaisinperimisestä sekä tuen saajiin kohdistuvista tarkastuksista.

Yhtiön tulee toiminnallaan edistää työ- ja elinkeinoministeriön 1 momentin nojalla tekemän päätöksen toimeenpanoa.

Jos yhtiön myöntämä valtiontuki perustuu tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annettuun komission asetukseen (EU) N:o 651/2014, keskeyttämis- tai takaisinperintäpäätös tulee tehdä, jos valtiontuki on mainitun asetuksen vastainen.

Jos yhtiön myöntämä valtiontuki perustuu johonkin muuhun kuin 3 momentissa mainittuun asetukseen, keskeyttämis- tai takaisinperintäpäätös tulee tehdä, jos valtiontuen saaja on menettänyt valtionavustuslain (688/2001) 21 §:ssä kuvatulla tavalla tai se voidaan tehdä, jos valtiontuen saaja on menettänyt mainitun lain 22 §:ssä kuvatulla tavalla.

Tuen saajiin kohdistuviin tarkastuksiin ja virka-apuun sovelletaan, mitä valtionavustuslain 16, 17 ja 18 §:ssä säädetään.

10 §

Muutoksenhaku

Yhtiön 7 §:n nojalla tekemään päätökseen valtiontuen myöntämisestä saa vaatia oikaisua yhtiöltä. Työ- ja elinkeinoministeriön 9 §:n nojalla tekemään päätökseen valtiontuen maksatuksen keskeyttämisestä ja takaisinperimisestä saa vaatia oikaisua työ- ja elinkeinoministeriöltä.

Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003). Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

11 §

Takaisinperintäkorko ja viivästyskorko

Tuensaajan on maksettava palautettavalle tai takaisinperittäväälle määrälle korkoa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 108 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annetun neuvoston asetuksen (EU) 2015/1589 täytäntöönpanosta annetun komission asetuksen (EY) N:o 794/2004 mukaisesti, kun kyse on valtiontuesta, joka on 9 §:n 3 momentissa mainitun asetuksen vastainen.

Valiokunnan mietintö TaVM 37/2022 vp

Tuensaajan on maksettava palautettavalle tai takaisinperittäväälle määrälle korkoa valtionavustuslain 24 §:n mukaan, jos valtiontuen saaja on menetellyt valtionavustuslain 21 tai 22 §:ssä kuvatulla tavalla.

Jos takaisinperittäväää määrää ei makseta viimeistään työ- ja elinkeinoministeriön asettamana eräpäivänä, sille on maksettava vuotuista viivästyskorkoa korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan.

12 §

Suhde hallinnon yleislakeihin

Yhtiöön sovelletaan hallintolakia, kielilakia (423/2003), viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999), julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annettua lakia (906/2019), sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annettua lakia (13/2003), tietosuojalakia (1050/2018) ja saamen kielilakia (1086/2003) siltä osin kuin on kyse 7 tai 8 §:ssä, 9 §:n 2 momentissa tai 10 §:n 1 momentissa tarkoitettujen julkisten hallintotehtävien hoitamisesta.

13 §

Kelpoisuusvaatimukset ja rikosoikeudellinen virkavastuu

Yhtiön hallituksen jäsenellä, toimitusjohtajalla ja henkilöstöllä on oltava 7 tai 8 §:ssä, 9 §:n 2 momentissa tai 10 §:n 1 momentissa tarkoitettujen julkisten hallintotehtävien menestyksellisen hoitamisen edellyttämä asiantuntemus ja koulutus.

Yhtiön hallituksen jäseniin, toimitusjohtajaan ja henkilöstöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä heidän hoitaessaan 7 tai 8 §:ssä, 9 §:n 2 momentissa tai 10 §:n 1 momentissa tarkoitettuja julkisia hallintotehtäviä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

14 §

Tarkemmat säännökset

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä:

- 1) 7 §:ssä tarkoitetun valtiontukiohjelman sisällöstä, käyttöehdoista ja menettelytavoista;
- 2) 13 §:n 1 momentissa tarkoitettujen julkisten hallintotehtävien hoitamiseen osallistuvien henkilöiden kelpoisuusvaatimuksista.

15 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Valiokunnan mietintö TaVM 37/2022 vp

Helsingissä 19.1.2023

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Sanni Grahn-Laasonen kok
varapuheenjohtaja Katri Kulmuni kesk
jäsen Atte Harjanne vihr
jäsen Mari Holopainen vihr
jäsen Hannu Hoskonen kesk
jäsen Pia Kauma kok
jäsen Matias Mäkyne sd
jäsen Raimo Piirainen sd
jäsen Minna Reijonen ps
jäsen Janne Sankelo kok
jäsen Tuula Väättäin sd
jäsen Johannes Yrttiaho vas
varajäsen Olli Immonen ps
varajäsen Juha Mäenpää ps

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Lauri Tenhunen

**Valiokunnan mietintö TaVM 37/2022 vp
Vastalause**

Vastalause

Perustelut

Kokonaan valtion omistama Ilmatorahasto Oy olisi myös valtiontukea jakava kapean politiikka-sektorin riskisijoitusyhtiö. Emme näe valtion tehtäviin kuuluvan millään muotoa tällaisen kapean toimialan rahaston ylläpitoa.

Ilmatorahasto Oy mittaa tuloksiaan enemmän hiilidioksidissa kuin euroissa. Sellainen ei ole millään tavalla hyväksyttävää eikä järkevää toimintaa veronmaksajien rahoilla.

Teollisuussijoitus Oy on jo toiminnassa. Lisäksi Suomella on vientitakuuta myöntävä Finnvera, valtion sijoitusyhtiö Solidium sekä muun muassa ulkomaisia sijoituksia hakeva Business Finland.

Vihreän siirtymän mahdollistavat uudet keksinnöt ja vähäpäästöiset tuotteet ovat jo nyt kysytyjä ulkomailla. Tämän vuoksi yksityistä pääomaa hakeutuu varmuudella sijoittamaan lisää vihreään siirtymään, mikäli toiminta on liiketaloudellisesti ja riskiin nähden kannattavaa.

Ilmatorahasto Oy:n strategiassa olisi taas hyväksytyä olla rahoittajana junioriasemassa tai kohdentaa rahoitus hyvin riskipitoisille kohteille. Yksityinen pääoma kiertää tällaiset kohteet tavallisesti hyvin kaukaa, sillä riskipitoinen rahoitustoiminta ei sitä merkittävän tappioriskin vuoksi kiinnosta.

On huolestuttavaa, mikäli valtion tulisi ehdoin tahdoin tehdä näitä riskisijoituksia veronmaksajien rahoilla. Valtion omistamien yhtiöiden pitää palvella omistajaintressiä, julkisen talouden rahoituspohjan vahvistamista ja niille asetettua sääntelyyn tai viranomaistehtäviin liittyvää erityisintressiä. Tällaisen intressin tulee olla perusteltu ja tarkoituksenmukainen.

Katsomme, että tarpeelliset investoinnit muun muassa vihreään siirtymään toteutuvat yksityisellä pääomalla ja jo olemassa olevin instrumentein. Tästä syystä Ilmatorahasto (Vake Oy) tulisi purkaa ja pääoma palauttaa valtiolle.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiehdotus hylätään ja

että hyväksytään yksi lausuma. (*Vastalauseen lausumaehdotus*)

Vastalauseen lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että hallitus aloittaa lainvalmistelun Vake Oy:n/Ilmatorahasto Oy:n pääoman palauttamiseksi ja kyseisen osakeyhtiön lakkauttamiseksi.

**Valiokunnan mietintö TaVM 37/2022 vp
Vastalause**

Helsingissä 19.1.2023

Minna Reijonen ps
Juha Mäenpää ps
Olli Immonen ps